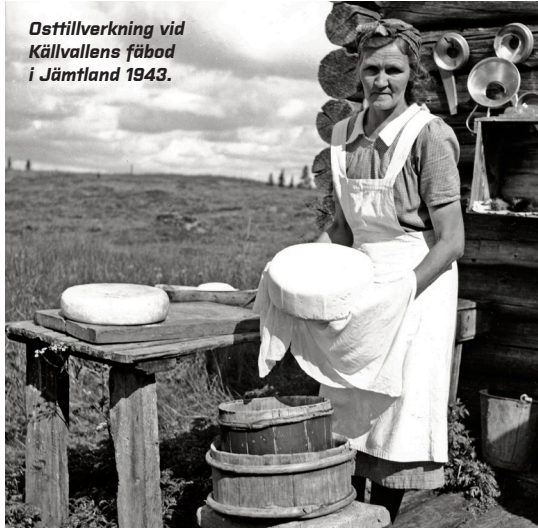

HUVUDSTAN

LENA KOLLER

Osttillverkning vid Källvallens fäbod i Jämtland 1943.

KARL HENZ HEINRICH, NORDISKA MUSEET

Ystat och ystert på Nordiska

OSTIGT 13-15 februari är det Ostfestival på Nordiska museet. Då finns det möjlighet att smaka på och lära sig mer om våra svenska ostar – hårda som mjuka, liksom mögelostar. Ett flertal mindre mejerier från Stockholmstrakten är också på plats med sina ystade ostar.

I år har festivalen lite extra fokus på en ost, nämligen prästosten. Den kom till en gång i tiden genom en skatt, ett tionde, till kyrkan.

– Vissa bönder lämnade tiondet i form av mjölk och då gjorde prästerna ost av den, säger Annika Gooch på Nordiska museet.

Hur luktar det på Nordiska museet under festivalen?

– Från början var vi oroliga att det skulle lukta gammal strumpa i hela huset. Men det luktar väldigt gott här av all ostar.

Alla besökare får vara med och rösta fram festivalens godaste ost.

GERD ERIKSSON

Klimat i Rotundan

VÄDER 16 februari anordnar Stadsbiblioteket "Vetenskap för vetgiriga." Då finns tre forskare från Stockholms universitet på plats för att samtala om klimatet och bidra med sitt perspektiv på klimatfrågan. Etnologen och forskaren Helena Hörnfeldt kommer att prata om våra rädslor och hur de är kopplade till klimathotet.

– Ingen kan med säkerhet säga vad som kommer att hända vid två graders höjning av den globala medeltemperaturen. Och rädslan tycks vara som starkast inför det ovissa. De handlar i stor utsträckning om att vi inte vet hur vi ska hantera hotet. Vi kan inte gömma oss, det finns ingen säker plats att ta skydd på.

Är den någon skillnad i rädslorna mellan en storstadsbo och en landsortsbo?

– Det har jag inte undersökt, säger Helena Hörnfeldt.

Klimatssamtalen sker i Rotundan på Stadsbiblioteket mellan 18-19.30.

GERD ERIKSSON

"Om projektet att göra oss oberoende var det rätta då, på sjuttioalet, så behöver manifestet uppdateras. Vi behöver en ny uppsättning värderingar där mänskliga relationer står i centrum".

Dokumentärfilmaren Erik Gandini, aktuell med filmen *The Swedish Theory of Love*, i en intervju i ETC 19 januari.

Det händer i miljonprogrammet

HOLGER ELISABARD

KONST Statens konstråd ska i projektet "Konst händer" fördela 26 miljoner kronor på offentlig utsmyckning i landets miljonprogramsområden. Nu vill de få förslag på platser och situationer som boende, kommuner, organisationer eller andra lokala aktörer vill påverka genom offentlig konst.

– Det kan vara ett torg, en lekpark eller en bostadsgård. Eller en plats att kunna läsa i fred på eller en ny mötesplats, säger Lena From,

som är projektchef.

Den som vill vara med och föreslå en plats i sitt område ska skicka in ansökan innan 1 mars. Statens konstråd kommer i slutändan att välja ut mellan sju och tolv förslag som ska genomföras.

– Det här är en historisk chans för de som bor och arbetar i miljonprogrammens områden att vara med och bestämma. Vi hoppas på många ansökningar.

GERD ERIKSSON

Hinder i Friends Arena

LÖPSTEG Den 20 februari förvandlas Friends Arena till en fem kilometer lång hindberbana. Det blir ett så kallat Obstacle Run inomhus. Banan kommer att gå i arenans katakomber, upp på läktaren och genom innerplan där det finns 20 olika hinder – allt ifrån att hoppa över höbalar till att krypa under bilar.

– Arena Run har inga delar som kräver att man ska lyfta sin kroppsvikt utan det är snarare ett kul löplopp med hinder. Orkar du springa fem kilometer klarar du av banan. Frågan är bara hur fort det går, säger Michaela Askergrén Fröstad, som är en av arrangörerna för loppet.

De bästa löparna går vidare till en semifinal och därefter final.

Arrangörerna räknar med runt 3 000 löpare.

GERD ERIKSSON

SAXOFONIST BJÖRN ARKÖ ÄR VASSAST

”Jazzen hamnar mitt emellan pop och klassisk musik”

SÖDERMALMSBON BJÖRN ARKÖ, 23, fick ett glatt besked i början av året. Den begåvade saxofonisten och jazzmusikern tilldelades Mora of Swedens Stipendium Morakniv på 30 000 kronor.

– Det var skidåkare, forskare och alla möjliga nominerade så det var enormt kul att de ville satsa på kultur i år, säger Björn Arkö, som är född och uppvuxen i Garsås i Mora kommun.

Förutom pengarna fick han en specialdesignad Morakniv och tackade med en Göteborgsvits:

– Det här inspirerar mig till att göra min musik ännu mer slipad.

I vår väntar en turné i Estland och det finns en förfrågan om att skriva mer symfonisk musik åt Dalasinfonietan, Dalarnas egen orkester. Men det är i Stockholm han känner sig mest rotad.

– Jag flyttade hit när jag skulle börja gymnasiet så det är här jag har de flesta av mina vänner. Det är en kul stad med mycket musik och kultur och det är många utländska artister som kommer hit och spelar.

Fick han önska sig något mer är det en större jazzscen. I dag är den ganska marginell enligt Björn Arkö.

– Jazzen hamnar nästan mitt emellan popen som har sin naturliga scen och den klassiska musiken som har lite större konserter. Jag tror att det finns ett intresse men lite för få spelställen, men tror man på det man gör och är tillräckligt bra så brukar det bära frukt i alla fall. Men visst vore det bra om det fanns fler ställen att spela på och det även utanför Stockholm.

Nästa år tar han examen vid masterutbildningen för jazzmusiker vid Kungliga Musikhögskolan.

– Där finns både kompetenta lärare och bra studiekamrater så det är väldigt utvecklande. Det är viktigt att det inte blir en skyddad verkstad, men det är lätt ta med sig musiken utifrån skolan och få se verkligheten.

DAVID BOGERIUS

Ludvigsbergsgatan 10.02-10.38

Från Paradiset till en parkeringsplats bakom en lång graffititäckta mur. Ludvigsbergsgatan passerar förbi både sjuttioalet och det förra sekelskiftet.

Och lite till. TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

I HÖRNET BRÄNNKYRKAGATAN ligger en trave färdigfirade julgranar. En cykel står kedjad vid räcket. En dam i röd midjekort jacka böjer sig in i en vit suv och tycks ha problem med gummimattan på förarsidan; hon drar och sliter i den som det verkar och när hon stänger dörren tar hon upp sin telefon och slår ett nummer, går runt bilen och in och sätter sig på passagerarplatsen.

Utanför entrén till ekologiska mataffären Paradiset sitter en tiggare.

En pilskylt säger "Munchenbryggeriet 200" och en mindre skylt under den "Mälarsalen", båda visar samma riktning.

Upptejpad vid portkodsdosan i en

av portarna i backen upp mot kurvan sitter ett erbjudande från ett företag som söker ett visningskök i området. På fyra till fem timmar kan de byta ut luckorna i köket och erbjuder 25 procents rabatt, mot att de får visa upp köket under en timma vid ett tillfälle efter renoveringen.

I KURVAN DELAR sig gatan. Till höger de bevarade gamla husen som sägs vara byggda någon gång under första halvan av 1700-talet, nedanför dem i backen ner mot Munchenbryggeriet ligger Villa Ludvigsberg, med adressen nummer 20. I dag är det plats för ateljéer, kontor och konferenser, vid slutet av 1800-talet var huset, med

det åttakantiga tornet, chefsvillan tillhörande Ludvigsbergs gjuteri och mekaniska verkstad.

Grindarna ner mot bryggeriet står öppna. Ett flygplan på väg att landa på Bromma passerar över himlen någonstans mellan skorstenen och skylten som förkunnar återvändsgränd, stoppförbud och parkeringsförbud mellan 9-17.

Stannar man till i hörnet Duvogränd och blickar ner mellan det gamla trähuset och Villa Ludvigsberg där ser delar av Munchenbryggeriet skymtar fram ser man samma syn i dag som för mer än 100 år sedan. Om man bortser från några klottrade bokstäver på en kortsida av ett gam-

malt trähus nere vid bryggeriet. Och några klistermärken på en gatlykta utmed fasaden.

Vänder man sig om stirrar man i stället rakt in i plåten och betongen och fönstren i en tristessgrå huskropp från det vågräta och fantasilösa sjuttioalet.

CEMENTMUREN SOM FÖLJER gatan upp till den sista vänstersvängen där den tar slut i vändplan och parkering, är målad hela vägen. Inte som ett långt sammanhängande gatukonstverk, vilket hade kunnat vara fantastiskt sett till den stora ytan, utan det är många olika textdelar – mest stora taggar och ord – från olika tidsepoker, i

olika stadier av degeneration.

Miljöstation en bit upp på gatan mellan de parkerade bilarna utmed muren. En ung man kastar flaskor i en av behållarna och det taggiga ljudet av glas mot glas, och glas som krossas hörs hela gatan ner.

Vid parkeringsautomaten står en man i svart rock. Han lägger biljetten i rutan, stänger dörren och tänder en cigarett medan han saktat korsar gatan ner mot Munchenbryggeriet.

En kvinna på cykel kränger av sin ryggsäck ungefär i höjd med grindarna. Hon bromsar cykeln med ena foten i marken och när hon når slutet av backen svänger hon höger och försvinner ur mitt synfält.

OM KVINNOR
~~VARIT~~ VARIT
BEGÅVADE HADE
~~VARIT~~ MÄN INTE
EXISTERA T.

MARIA HAGSTRÖM SÅ ÄR DET PÅ BUSSEN STOCKHOLM. BUSSEN VÄRMLAND HAR INTE ALLS LIKA MÅNGA TURER TILL PSYKVÅRDEN.

Vissa platser är bättre än andra. Platserna på höger sida av bussen är populärast och bäst av dem alla är plats nummer tio. Den vill de flesta av oss ha, enligt SL som har fört statistik. Det är alltså platsen på höger sida, bakom dörrarna, men framför dragspelet och intill fönstret.

För att vara som alla andra sitter jag på höger sida i blåbuss 4, lite längre bak (plats tio var upptagen) och tittar ut på staden, undrar hur det vore om Stockholm var en buss. Om bussen är staden. Jag sitter på ett säte som är lite upphöjt, det måste vara en rätt hyfsad position i det här samhället. Chauffören,

stadens politiska ledning, styr bussen och sätter villkoren. Om det ska gå snabbt eller trögt. Gå bakåt eller framåt. Svänga lite mer åt vänster eller höger.

Biljettkontrollanten, myndigheten, kliver på. Om du har betalt för dig får du vara kvar, annars får du vara utanför. Det kan bli skulder. Kontrollanten kollar att ingen fuskar i det här samhället och att ingen tjuvåker.

Vissa har biljetter som bara räcker till en resa, ett tillfälligt tillstånd till bussen. Andra har plastkort som säkrar en plats långt in i framtiden. Barnen leker i dragspelet.

På den här bussen sitter folk som har mest kontakt med psykiatrin i

landet Sverige. Så är det på bussen Stockholm. Bussen Värmland har inte alls lika många turer till psykvården. På varje sätesrad sitter någon av oss som är födda i en annan stad.

BUSSÄTENA ÄR LÄGENHETER. Förutom tre av dem, de är hus. Så bor vi här. På höger sida sitter de privilegierade som har möjlighet att välja plats. En del av befolkningen tvingas till de nedfällbara sätena – de tillfälliga platserna. Vissa måste stå. Där kan det bli riktigt ostabil och osäkert i svängarna.

Det finns också de som knackar på dörren utan att bli insläppta. Det

finns några som hänger sig fast och kanar efter bussen. Och det finns de som springer från hållplats till hållplats men blir nekad biljett. De kan inte återvända till bussen de först kom ifrån, den chauffören försökte köra över dem.

Men om personerna som ställt shoppingpåsar på tomma säten skulle ta bort dem, då skulle fler rymmas. Kanske skulle det visa sig att personen som sätter sig där är trevlig. Om man vågar prata, men sådant gör vi inte här, vi som inte har varit med om att en buss kraschar. Skulle kraschen inträffa spelar det ingen större roll om du sitter på plats tio. 🚗

Kan ni vara träningsfamilj?

En träningsfamilj är ett familjehem som ingår i ett behandlingsteam och som under en begränsad tid tar emot en ungdom i sitt hem. Ni får erforderlig utbildning, handledning, stöd dygnet runt samt ersättning motsvarande en heltidstjänst.

Mejla till
traningsfamilj@humana.se
 eller läs mer på
attvarafamiljehem.nu

Humana

KUNG LEAR

REGI: LINUS TUNSTRÖM
 I ROLLERNA BL A: MARIE GÖRANZON
 >>PREMIÄR 23 JANUARI, STORA SCENEN

UPPSALA >>>>
 STADSTEATER

BILJ/INFO: 018-14 62 00 WWW.UPPSALASTADSTEATER.SE